

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.

Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendő.

FELELOS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAI

LAPTÖRLŐJOMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Mi volt és miért?

Irta: **Kossuth Ferenc.**

Az ellenzék erősen támadta a kivételes felhatalmazásokat tartalmazó javaslatokat, amelyek ha törvénynek lesznek, a mindenkor kormány akaratától függ, hogy mikor léptesse életbe az abszolutizmust és meddig tartsa azt fenn. Az ellenzék ellenőrző kötelességét pártközi értekezleteken teljesítette. Ez ellen bárkinek lehet kifogása, csakis a munkapártnak nem, minthogy ez, mint többség, pártértekezleteken vitatja meg (ugy, ahogy) és hoz törvényeket. Az a képviselőházi ülés, amelyből az összes ellenzék, különböző okok miatt, de szükségszerűleg távol van, nem nevezhető másnak, mint az egyedül jelenlevő többség értekezletének.

Az ellenzéknek kötelességteljesítése zokou esett a kényuralomhoz szokni kezdő kormánynak és a kellemetlen bírálatot azzal vélte elhallgattatni, hogy az a kormány is készített és miniszteri tanácsban meg is szavazott a mostanival teljesen azonos kivételes felhatalmazási javaslatot.

Eltekintve attól, hogy a mostani ellenzéknek semmi köze a koalíciós kormányhoz, tehát semmi értelme nincs annak, hogy azzal akarják elhallgattatni, hogy a koalíciós kormány mit csinált, kiderült a szövegből (mely ha hiteles, csakis a kormány meg nem engedett indiszkréciója folytán kerülhetett egy-két napilaphasábjába), hogy teljességgel nem áll, mintha a koalíciós kormány által tervezett szöveg azonos lenne a munkapárt által most megszavazottal. A lényeges különbségekre rámutatott Apponyi Albert gróf, a szövetkezett ellenzék mai együttes értekezletén, abban a beszédben, amely a „Budapest” napilapban megtalálható. Meglepetés volt, hogy midőn a mostani kormány azt a valóságnak meg nem felelő tényt kezdte hangoztatni, hogy a koalíciós kormánynak is volt egy azonos minisztertanácsai határozata, az egykori miniszterek közül egyetlen egy sem emlékezett arra, hogy 1909-ben, szerb háború fenyegető veszély idején kivételes felhatalmazásokat tartalmazó javaslatot minisztertanácsban letárgyaltak volna. Ezt egyébiránt nem volt semmi oka sem titkolni vagy letagadni, de nem is tehetné volna, mert az akkori lapok említést tettek róla.

A kormány kapott az eseten és közzétette a kérdéses minisztertanácsban elfogadott szöveget, az akkori miniszterek aláírásával együtt, melyből az enyém hiányzott. Elismerték, hogy én nem voltam jelen a minisztertanácsban.

Miképpen lehetett az, hogy a többi volt miniszter nem emlékezett e tényre?

Ez, meggyőződésem szerint, azért történt, mert bizonyára nem minisztertanácsban, de amint néha szokásos

volt, miniszteri értekezleten beszéltek meg az előterjesztett szöveget. Mint-hogy azonban egyes szakminiszterek felhasználták azt az alkalmat, ha a miniszterium tagjai együtt voltak arra, hogy folyó ügyeket intézzenek el, az értekezlethől később minisztertanács lett és bizonyára ennek jegyzőkönyvébe vették bele ezután az értekezleten történt megállapodásokat s az így alakult jegyzőkönyvet ezután, a szokásos módon aláírták a kormány tagjai.

Tekintve, hogy az egészről semmi sem lett s a javaslatot nem is terjesztették a képviselőház elé, jogunk van megkívánni: jelentse ki Lukács László, ha már egy minisztertanácsai jegyzőkönyvet nyilvánossá tétetett, hogy mikor nyerte meg e javaslat a király jóváhagyását? Ezt joga van a nemzetnek megtudni. Az a tény, hogy a javaslat nem került a képviselőház elő- az egész minisztertanácsai határozatot nyilvánossá és értéktelenné tette, mert a hozott határozat csak értéktelen tervezetessé lett, melyért a tervezető kormány nem felelős s melynek a legcsekélyebb fontosság sem volt tulajdonítható. Ez magyarázza meg azt, hogy annyi kipróbált férfi az egészről, mely se neki következzel sem járt, megfélekedett.

Én részemről, aki az említett miniszteri értekezleten nem voltam jelen s aki csak annyit tudtam, hogy a háború küszöbön van, s hogy az ilyen esetben az egész világon szokásos intézkedéseket, ha tényleg kiüt a háború, meg kell tenni, amikor megkérdeztek kijelentettem, hogy ezért a többi miniszterrel vállalni fogom a felelősséget addig is, míg az országgyűlést sürgősen összehívják, hogy az intézkedésekért a felmentést megadja.

Ezért nyilatkoztathattam hi mindjárt, az egész ügy felkavarása első perceiben, hogy tudomásom szerint a háború kiütése esetére való kivételes intézkedésekről szó volt. Ez intézkedések tervezetéről azt is tudtam, hogy a kérdéssel a kereskedelmi miniszterium annyiban foglalkozott, hogy arra az esetre, ha a háború kiütvé, tényleg intézkednie kellene, az intézkedéseket a postára és távirtdára nézve előkészíttem.

Mint domináló tétel a legerősebben előtérben állt mindig a háború kiütése és az általános mozgósítás. Tehát egészen más célok, mint amilyenek bőven beleférnek a most megszavazott javaslatokba.

Reményem, Lukács László érezni fogja azt az erkölcsi kötelességet, hogy ne kormánypárti lapok hasábjai mögé meghúzódva, hanem nyíltan és bátran járja el, ne úgy, mint most, mikor a lapok mögé rejtőzve, egy kormányzati titkos aktát, egy állítólagos minisztertanácsai jegyzőkönyvet publikáltatott. A nemzetnek, ha már ennyit kidoboltak a piacon, joga van ismerni az igazságot és pedig az egész igazságot.

A politikai helyzetről.

Auffenberg Mór leög, közös hadügy-miniszter és Schemua Balázs tábornok, az armádia vezérkari főnöke hétfőn lemondottak állásukról. A király lemondásukat már el is fogadta.

Auffenberg utóda Krobotin Sándor tábornok, a közös hadügyminiszterium első osztályu főnöke, Schemuaé pedig hőtzen-dorfi Conrad Ferenc báró tábornok, hadseregfelügyelő lesz.

A háboru izgalmai már széleskörre kiterjedtek. Minden megbénult, a kereskedelem, az ipar, a vállalkozási kedv majdnem teljesen megszűnt s a bizonytalanság nyomozó sullyal nehezedik egész gazdasági és társadalmi életünkro. A drágasági hízetetlen fokra hágott s apák és családfőntartók kénytelenek tél idején egyenruhát ölteni, mert Oroszországnak ugy tetszik, hogy bennünket önvédelemre kényszerítsen.

Az 1914-ben lejáró hármasszövetségi szerződést már most megújították s azt hivatalosan publikálták Bécsben, Budapesten, Berlinben és Rómában. A helyzet tehát a háboru eshetőségeit tekintve, feltétlenül biztató reánk nézve s így a békére is számít-hatunk.

Ezzel szemben az ország háza körül még mindig tart a visszataszító, felháborító Tisza — Lukács — Pavlik-fele törvénytelen diktatura az ellenzéki képviselők kizárására. Napról-napra elmennek az ország háza elé képviselőink, ahol Pavlik rendőrfelügyelő és serege fogadja őket legutóbb már két hét óta.

A szuronyok mögé bujt kormány és nungói pedig buzgólkodnak, hogy gőzeivel szállítsák a Bécs által megparancsolt úgynevezett „törvények”-et.

Az ellenzék intéző bizottsága tegnap délelőtt közös értekezletre hívta össze a pártokat a parlamenti őrségről szóló javaslat tárgyában, a melyet Mezössy Béla ismertetett.

Egyéb iránt a bizottság hangsúlyozza és felhívja a pártok tagjait, hogy e válságos időkben Budapesten tartózkodni, hazafias kötelességüknek tartsák. Ez a kötelesség természetesen akkor is főnáll, ha a viszonyok oda fejlődnek, hogy a parlament együtt nem lehetne

— **Felmentő ítélet az oklándi székház ügyében.** A marosvásárhelyi sajtóbírósnál e hó 9-én megtartott esküdszéki főtárgyalás, a „Székely-Udvarhely” felelős szerkesztőjének felmentésével végződött. Sem rágalmazás, sem becsületsértés bűntényét nem találta megállapíthatónak az esküdszék. A közvádat Tar Gábor kir. ügyész képviselte és lapunk szerkesztőjét Dr Eröss József marosvásárhelyi tekintélyes, kiválóan képzett ügyvéd, a függetlenségi párt egyik érdemes elnöke védelmezte. Az esküdszéki verdikt alapján, a felmentő ítélet éjjel után félkettőkor történt. Az egész főtárgyalás folyamán nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az ítélet teljes megyugvást keltett.

Ébredjen fel — a közvélemény!

Gál Imre méhészegyleti titkár jelentése.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

A lefolyt év nagyszabású munkájának méltó elismerését és méltó jutalmát veszik egyesületünk fáradhatatlan tagjai. A jól végzett tevékenység után igazi benső megnyugvás és öröm töltheti el egész valóikat, mikor egyesületünk s annak számos munkás tagját, oly szép elismerés és jutalmazás érte, melynél értékesebbet és nagyobbát a társadalom, a kultúra küzdő munkásainak nem nyújthat.

Kulturáért léptünk akcióba és kulturát teremtettünk mezőgazdaságunk legelhanyagoltabb ágából és íme a gyöngyöző verítékek megfűtött multnak méltó jutalmait, a csillogó érmek és beszédes okmányok előttünk fektésznek.

Jó harcot harcoltunk.

Az érmek fénylő sugarai aranyozzák be a méhészet nemes és jobb sorsra érdemes ügyéért véghez vitt áldozatos munkánkat, az okmányok beszédes szimbolumai a lezajlott 3 évi egyakaratu és egycélú munkásságunkról tanuskodnak, arról a célirányos aktivitásról, melyből mindannyian lelkiismeretbeli kérdést forgatunk; a járattan és göröngyös uton kezdve, közönnyel és lekicsinyléssel és minden órában megadtuk a méhészeti kultúrának áldozatos munkaadóját.

Boldognak érzem magamat, hogy ott lehetek a küzdők sorában s a honfiúi szeretetet a valódi munkásságban látom gyümölcsözni s jól esik azt is tudnom, hogy mindannyian, kikre e jutalmak egy-egy sugárt vetítenek, lelkes, áldozatkész munkásai a vármegye méhészeti ügyének, kik bármely percben, ha kell és szükséges, odaállanak az alkotás oltárához és tesznek, dolgoznak úgy, mint az elnök, ha különben nem.

Munkásságról beszélnek az elismerések és jutalmak, de mikor azt teszik, ugyanakkor az egyesületi élet jövőre zálogát is az eddig követett elvek: a kitartó tevékenység jegyében színezik. Megértésük s a munka további követése adja a jövőre pezsdülő életet; példát állítanak, hogy olvassa atyja honszerelmét az ivadék és gyuljon lángra mikor munkára hívja a kötelelességteljesítés parancsoló szava.

A példa előttünk! Cél azonban messze van. Ezen jutalmak sejtelmesszerű beszédei még feladatokat rajzolnak élénk, olyan feladatok, melyek megoldásai szentelik meg és csiszolják fényesebbre a merő érzet, hirdetőn a munkás élet értékét a nemzedékeknek.

Mikor tehát kezünkbe vesszük a jutalmat, feledjük a mult fáradalmait s nézzük a jövő feladatait s az ezekben rejlő, leküzdésre váró nehézségeit. A munka reánk vár. Pihenünk nem szabad.

Több fontos, meggondolatlan kérdés mered felénk. A mézterméknek állandó propagálása folytán egyszerre állott elé a méz értékesítés nehéz kérdése. A sürgős szervezkedés már elkerülhetlen, a kereslet kielégítését egyesületünk jelen szervezetében lebonyolítani nem képes. Bármennyi terméket tisztességes áron tudunk értékesíteni, tehát a több termelésnek biztos piaca van és lesz mindenkor. Mi voltunk azok, kik a méz értékesítés kérdését első sorban feszegettük, nekünk kell e téren az első kapavágást megtennünk.

A méhtenyésztés körébe vágó problémákkal foglalkozott a jelen évi országos kongresszus, melyen egyesületünk kebeléből és képviselőjében 50 egyén vett részt. A kongresszus tanácskozásain leginkább a régi sérelmek orvoslásáról folyt tanácskozás. Nagy

János szaktanár Erdély különleges méhészeti viszonyairól olvasott fel. Értekezésében megállapította, hogy a jeles tanár Erdély legújabb méhészeti mozgalmait nem ismeri. Mintha mostoha gyermek lett volna kezében a mi méhészetünk, elmaradottságról, stagnációról regélt akkor, midőn a rohamos fejlődését ségtelen tanu jeleivel találkozhatunk.

Annál értékesebb és igazi szaktudáson alapuló előadásban fejtegette Donáth Aladár kartársam a méhbetegségek fajait, főleg a ragadós költés rothadás terjedéseinek gátló eszközeit. Törvényes beavatkozást a már meglevő kereteken kívül nem sürgetett.

Bodor László ny. táblabíró a méhészet érdekeit védő törvénytervezetet tárta fel és sok olyan intézkedést sürget, melyek a mezőgazdaságban levő méhészet létfeltételeit védik.

A méhtermékek vám és forgalmi védelmétől Szilassy Zoltán értekezett s a túl magas vámtételek apasztását s ezzel Németország kapuinak megnyitását követelte a kongresszus. Szerintem erre a biztató kilátások folytán semmi szükség nincs, ha a méhtermékek feldolgozása és értékesítése terén komoly munkához látunk s a sütőipart a mézfogyasztásra lekötjük.

Az egész ország területére a nürnbergi mintára egyetlen egy térsztagyár kellene a méhészet részére s méztermékünket kétszeres áron értékesíthetnők, ha ezt a gyártó szövetkezeti alapon hozná létre a méhésztársadalom.

Ezt az eszmét szándékomban van egyesületünk részéről a jövő évi kongresszuson kidomborítani s ezzel szembe helyezkedett Szilágyi Márton kolozsvári tanító kartársam azon indítványával, melyben a méhtermékek feldolgozását háztartási alapon ohajtja megoldani.

Ez a mód helyén való egy vármegyei szervezetnél, de az egész ország mézértékesítését ilyen hamu pipóke játéknak kitenni kissé nevetséges.

Nem kevés fontossággal bír az újabb időkben felvetődött méhlegelő javítás eszméje. Ezt a kérdést magam fejtegettem. Értekezésem a „Székely-Udvarhely” közlése folytán ismeretes. Határozati javaslataimat, melyek mézelő falkolák létesítésére, botanikus kertek szarvezésére vonatkoztak, egyhangulag fogadta el a kongresszus.

(Vége köv.)

Pilátus utódai.

Ki nem ismeri Pilátus urat, ama bizonyos „én mosom kezeimet” című közhasználatu szállóigének nagynevű megalkotóját? Ugyebár mindenki ismer, már csak azért is, mert tömérdek utódja van, különösen az olyan veszedelmes és mozgalmas időben, mint a mostani.

Pilátus, a felelősség alól való kibujásnak ez erkölcsi típusa elkövetett egy nagy bűnt és nem akarta érte a felelősséget vállalni. Vajjon nem-e így vannak azok is, a kik a háborus veszedelmet felidéztek? És vajjon kik idézték fel? Ezt kérdezi most száz és millió ember és egyik sem meri bevallani, hogy bizony a bűn elkövetésében neki is van valami kis része. A legártatlanabb talán az, akit legjobban szídnak: mondjuk a külügyminiszter.

Csoda-e, hogy a hangulat háborus? Nem kell egyebet csinálnunk, mint az utolsó évtized történetére visszatérnünk s nyomban megállapíthatjuk, hogy a mai helyzet egészen logikus és természetes.

Vajjon az utolsó évtized leforgása alatt fel tudunk-e mutatni egy garasára békítőmunkát? Ugyebár nem, hanem éppen az ellenkezőjét? Az utolsó évtized munkája nem állt egyébből, mint az embereknek egymásra uszításából. Csoda-e tehát, ha min-

denki elveszti a higgadságát s előáll az izzó a puska poros hangulat, aminek lángralobbantásához elég egy gyufaszál?

A csillapítás azonban nem a Pilátus majmolásából áll, hanem az elkövetett nagy hibák és bűnök beismeréséből.

Ki fel legjobban a háborútól? A látszat szerint az utca és a börze, mert ez a két tényező produkálja a legtöbb háboru ellenes nyilatkozatot. S ennek dacára ki akarja mégis legjobban a háborút? Az utca és a börze. Hiszen bennünket békés, nyugodtan élni és dolgozni akaró polgárokat az utca fenkölt vezérei szoktatnak már évek óta a szuronyok csillogásához, a puskaropogáshoz, a lovasrohamokhoz. Ugyanigy vagyunk a börzével is. A háboruénál is súlyosab veszteségekhez vajjon ki szoktat nap-nap után bennünket hozzá, mint a szervezett had, amely nem élni, hanem mindenből s mindenáron keresni akar?

Ne legyünk tehát Pilátusok! Ne akarjuk mindég a felelősséget másra tölteni.

Szinte jól esik a szemnek, hogy ebben a kavardott világban akad egy kis megnyugtató látványosság is. Talán sejtí is mindenki, hogy Németországra gondolunk, erre a hatalmas birodalomra, amely erősségét annak az öntudatos, nemzeterősítő munkának köszönheti, amelyhez hasonló talán sehol nincs a világon.

A mostani kavardott világban úgy látjuk, hogy egyedül Németország az, amely nem követi Pilátus példáját, nem mossa a kezét, hanem öntudatosan vállalja mindenért a felelősséget. Ugy látszik tehát, hogy Németország érzi magát a legkevésbé bűnösnek olyan tettek elkövetésében, amelyek a mostani kavardott helyzetet megalapozták.

Ez a helyzet minálunk is jelentékenyen megkönnyebülne, ha Pilátus utódjainak a száma egy kicsit megesappanna. Illő tisztelettel ajánljuk tehát az ország minden lakosságának, hogy vessen számot a lelkiismeretével és iparkodjék az elkövetett nagy bűnökért a felelősségnek ráeső részét magára vállalni. Tisztelettel ajánljuk továbbá mindenkinek azt is, hogy azt az ostoba fráziót, amelynek állítólagos szerzője Montecuccoli volt, nevezetesen hogy a háboru viseléshez nem kell egyéb, mint pénz, pénz es pénz: dobják ünnepélyesen a lomtárba. A háboru viseléséhez higgadság és nyugalom kell. A pénz és háboru fogalmát csak azok hozzák egy kalap alá, akik a háboruból is keresni akarnak anélkül, hogy ehhez joguk volna.

— **A mezőgazdaság és a törvényhatóságok.** Január 1-én lép életbe az 1912: XXIII. törvénycikk, amely a mezőgazdasági ügyeknek a törvényhatóságoknál való intézéséről szól. E törvény értelmében minden vármegyei és városi törvényhatóságnál a földmívelési miniszter egy gazdasági felügyelőséget szervez, amelynek vezetősége a törvényhatóságnak a mezőgazdasági szakkérdésekben szakelőadója és tanácsadója lesz. Ahol gazdasági szakelőadói állás van szervezve, ott ez állás megüresedéseig a mostani előadó látja el az ügyeket, azontul pedig szintén gazdasági felügyelőség szerveztetik. A felügyelőség vezetőjének ügykörébe tartozik a földmívelési igazgatás keretébe tartozó ügyek előadása, az erdészeti, állategészségügyek kivételével. A felügyelőségek működésére vonatkozó utasítást és végrehajtási rendeletet a földmívelésügyi miniszter 12 000—1910. sz. alatt a hivatalos lap vasárnapi számában közli.

— **Új száz koronások.** December hó 23-án kerülnek forgalomba az új százkoronások, a melyeknek kék nyomásában vörös foltok vannak, hogy a bankjegyek hamisítása megakadályoztassék. Az új százkoronásoknak a szövege a régi, de rajza új és igen sikerült.

A kéve hull.

A mi kis falunkból
Elmentek messzire,
Elmentek egészen
A határ szélire.

Igen, a székelyek,
A Csaba vitézi
Elmentek tótföldre,
Kenyeret keresni.

Kik egyszer keleten
A határt őrizték:
Most üzi, kergeti
A nyomor, a szükség.

Ma-holnap részükre
Más emberek vetnek:
Belőlük aratók,
Napszámosok lesznek.

Urak, miniszterek!
E nép is valami...
Jó volna tán néha
Errefelé nézni!

E nép vala régen
Erdélynek bátyája
S most a támogatást
Siró szemmel várja.

Ha elvész székely,
Erdélynek is vége:
Mit ér a „bokréta“*
Ha nincs rózsza benne?!

Firtosváralja.

József János.

* Petőfi szerint Magy. orsz. Isten kalapja, hazánk bokréta rajta. Mért ne lehetne a bokrétaiban Erdély rózsza!?

HIREK.

— **Székely Testvérek!** A védtelenek az üldözöttek, az igazságot szeretők, az emberbaráti eszméket, a közműveltséget terjesztők és azokért lelkesülni tudók rendíthetetlen előharcosa már 18 hosszú esztendő óta a »Székely-Udvarhely«. Sok igazságtalanságot visszavert. Sok gyalázatos visszaélésről lerántotta a leplet. Mindig a mások előhaladásáért küzdött. Inkább a száraz, sokszor keserű kenyér mellett maradt, míg annyian bőséges kincsekben könyöklig vájkáltak, de kibontott zászlóját soha sem árulta el. Az ármány, az irigység, a rosszakarat ezer nyilait röpitették feléje alattomosan. Számtalanszor életére törtek, de mindannyiszor üldözői voltak a vesztesek, a megszégyenültek, mert az igazság fegyverei ellen hiába küzdenek a gonoszok. Ha ezek a közismert elvek, a »Székely-Udvarhely«-nek a tisztesség határain belől követett iránya lelkesíti továbbra is széleskörű olvasó közönségét. Ha azt akarják, hogy a vármegyének legyen egy igazán szabad, valóban függetlenségi organuma, úgy minél intenzívebb, minél hathatósabb pártolást kérünk, mert e lap ereje — a közönség leg-sajátabb érdeke, amelyet jövőben is szolgálni kíván. Kérjük tehát az előfizetés megújítását és a hatalom elnyomásával szemben az igazságot s becsületes hazafiságot hirdető lapunk támogatását és terjesztését.

— **Új ipartestületek.** Annak a mozgalomnak nyomában, a melyet az Ipartestületek Országos Szövetsége az ipartestületek szaporítása érdekében indított, egyre több helyről érkezik az ipartestületek megalakulá-

sáról, vagy ezek előkészítéséről szóló hír. Ez idő szerint a következő helyeken vannak alakulóban ipartestületek: Leibnitz, Sake, Ozd, Pestujhely, Ókér (Bács megye). Hát mi hogy leszünk!?

— **A segédnek nincs fegyelmi joga.** Egy kereskedő-segéd a tanoncot felpofozta és arcán 8 napon belül gyógyuló testisértést okozott. A két alsófoku bíróság megállapította a könnyű testi sértés büncselekményét s a Kuria kimondotta, hogy a „segéd a vele alkalmazott tanonccal szemben házi fegyelme-re nem jogosított személy, ennél fogva a büntető törvény 313. szakasza — amelynek alapján a bíróságok a szülők, vagy a mesterekkel szemben ilyen esetekben a fegyelmezés jogosultságát megállapítják — a segédre nem alkalmazható.

— **Méhészek gyűlése.** Folyó hó 3-án nagyobb szabású közgyűlés keretében adta át Lányi Imre elnök a kitüntetett méhészeknek a jutalomdíjakat. A közgyűlés megnyitása alkalmával Márk Mihály agyagfalvi lelkész szépen konstruált beszéddel üdvözölte Lányi Imre elnököt a méhészek vezérét — hivatali működése 30 éves évfordulója alkalmából, mely után meleg ünnepeltetésben volt része Lányi elnöknek és meghatóan köszönte meg a szíves óvációt. Az ez alkalommal a közgyűléstől távol maradó titkárnak a közgyűléshez írt üdvözlő jelentését olvasta fel Varró Elek jegyző, h. titkár, melyre Székelyhidyi Viktor gazd. felügyelő válaszolt; támogatásáról biztosítva az egyesületet. A titkári jelentés után Lányi elnök osztotta ki a jutalomdíjakat s intézett buzdító beszédet a kitüntetett méhészekhez. A gyűlést ünnepi vacsora követte, hol kedélyes hangulatban telt az idő s Székelyhidyi Viktor, Lányi Imre, Gál Mihály, Huszár Miklós, Ambrus András, Tamás István plehános, Márk Mihály lelkész pohárköszöntői gazdag eszmecsereben mutatták meg a méhészeti kultúra gyakorlati útjait. Gál Imre tartalmas jelentését a »Székely-Udvarhely« más helyén közöljük.

— **Hetivásár tartása vasárnapon.** Egy pestmegyei község az iránt folyamodott, hogy szerdai hetivásárja helyett, hetenkint három hetivásárt tarthasson, még pedig kedden, csütörtökön és vasárnapon. A budapesti kamara amely az indokolt esetben nem szokott ak dalyokat gördíteni új hetivásárok engedélyezése elé, legutóbbi teljes ülésében a kért hetivásár szaporításához hozzájárult, csupán azt kötötte ki, hogy a vasárnapi hetivásáron a munkaszüneti rendelkezések szemmel tartassanak és ennél fogva az iparcikkek kirakása és árusítása a délelőtti 10 óráig terjedő időre korlátoztassék.

— **Az áru kiakasztása a bolt elé.** Egy tömeges és gyors vásárlásra való ingerlés miatti panasz folytán megindult iparkihágási ügyben az egyik kamara oly értelmű véleményét adott, hogy kendernek és hasonló áruknak a bolt elé való akasztása s azok árának feltüntetése különösen a vidéken elég általánosan bevett szokás. Az ilyen eljárás a kamara nézete szerint a kereskedői tisztesség szempontjából kifogás alá nem esik s nem bír a tömeges és gyorsvásárlásra való ingerlés ismérveivel. Ennek alapján a kamara a bevádolt kereskedő felmentését hozta javaslatba.

— **A Majláth grófi család ünnepe.** A katolikus közéletben oly kiváló szereplésű Majláth grófi családnak szép családi ünnepe volt. Nyolcvanadik születés évét érte meg gróf Majláth György országbíró özvegye, prandau Hillebrand Stefánia bárónő. Az ünnepen Hohenlohe-Wdenburg hercegi, Pallavicini örgrófi, Tichy és Széchenyi grófi családoknak negyvennél több tagja gyűlt össze. Az ünnep azzal kezdődött, hogy az uri utcai Majláth-palota házi kápolnájában gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök szentmisét mondott, majd a család minden tagja a test-

ben és lélekben még egyaránt erős, kedvességben kifogyhatatlan öreg grófné elé járult s átadta neki üdvözlétét: a felnőttek a szív őszinte érzésének háláadó szavaival s boldog könnyeivel, a kicsinyek virággal s formás versikékkal, a legkisebbek csak egyszerű, de annál meghatóbb öleléssel. Az ország és külföld különböző részeiből is üdvözlétet kapott az öreg grófnő.

Közgazdaság.

Egy kitűnő kora-tavaszi zöldtakarmány.

Minden jó gazdának az kell hogy a fő-törekvése legyen, hogy egyrészt ősszel men-nél hosszabb ideig legyen képes állatait zöldtakarmánnyal ellátni, másrészt pedig, hogy tavasszal mennél korábban kezdhesse meg a zöldtakarmányozást. Mert a kinek ősz-szel korin elfogy, a zöldtakarmánya s a ki tavasszal még május végén sem kaszál zöl-det, annak bizonyára nem tart ki a száraz takarmánya s kétségtelenül koplaltatni lesz kénytelen állatait, vagy pedig nagyon drága pénzen kell venni a száraz takarmányokat.

Őszkor van az ideje annak, hogy kora tavaszi zöldtakarmányra gondoljunk, a melyeknek egyik legkitűnőbbike a rozsossal kevert bibor here, a melyet aug. hóban kell elvetnünk. A rozsos bibor here már május 10—15-én kaszálható s utána csalamádé vagy korai kukorica, vagy más későn vethető növény jöhet.

Ennek a kora tavaszi zöldtakarmánynak az az előnye is meg van, hogy a bibor here pillangós virágu, tehát a levegőből is légenyt gyűjt, a mely tehát nem zsarolja a talajt, hanem légenyben gazdagítja azt. Különösen pedig abban az esetben fejlődik benne bármilyen növény kitűnően, ha vetés előtt foszfor trágyával láttuk el a talajt, tehát szuperfoszfáttal; 150 kg.-ot szórván ki abból kat. holdanként a vetőszántás előtt.

Elvetésének ideje aug. elejére, de leg-később aug. végére esik, szokták azonban korábban is vetni, különösen rozs tarlóba sok helyt olyan módon, hogy rozs magot nem is kevernek közéje, amennyiben némi mag hulladék úgy is van a tarló között s így a tarlót egyszerűen, de sekélyen alá-szántjuk, miután a szuperfoszfátot és a bi-bor here magot rávetettük. Ilyetér módon jut minden esetre annyi rozs szem a talajba, a mennyi elegendő a fejlődésnek induló bi-bor here megvédésére. Ha nem rozs tarlóba vetjük a bibor herét, akkor természetesen rozs magot is kell közéje vetni és pedig 25—30 kg.-ot számítva kat. holdanként.

Az elvetés történhetik szórva, a mely esetben a szuperfoszfátot a vetést megelő-zőleg szántás előtt kell kiszórni, majd a szántásra rászórt bibor here és rozs magot beboronálni; de lehetséges, sőt jobb is a magot géppel vetni. A bibor heremagból mintegy 10 kg. szükségeltetik kat. holdan-ként. Az elvetést eszközöljük lehetőleg eső után, a tarlót azonban szántuk meg köz-vetlen aratás után, szántás után boronlájunk, s ilyen módon várjunk egy kiadó esőre s csak azután vessük el a magot.

A bibor here ősszel gyöngén fejlődik s alig borítja be a földet, ellenben március-ban rohamos fejlődésnek indul s kedvező időjárás esetén már május közepén megkezd-hető kaszálása.

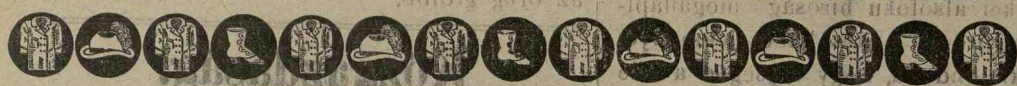
Névjegyek a közeledő új-évre most már megrende-lendők Betegh Pálnál, hol a legnagyobb vá-laszték van a legujabb divatu papirokból

— **Mindenik új előfizető,** aki a következő negyedévre most előfizet, a »Székely-Udvarhely« ez évben megjelenő összes számait ingyen kapja.

== ÉRTESTÍTÉS. ==

Üzlet átalakítás miatt

a raktárainban levő összes férfi és nődivatárucikk, készruhák, cipők, fehérneműek, kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszállítottam s így ritka alkalmu bevásárláshoz módot nyújtok a mélyen tisztelt vevőközönségnek. Ezen alkalmat most tessék felhasználni.

Tisztelettel:

Szenkovits János Utóda.

Eladó vagy kiadó belsőség.

Székelyudvarhelyt Szolymossy-utca 27 sz. a. 212 négyszögöl területű belsőség, melyen most épült 2 szoba, konyha, 2 kamra, üveges veranda, sütőház, fatartó, sertésöl és igen szép kert van, örök áron eladó vagy többévre azonnal bérbe vehető **Lukács Ferenc** tulajdonostól. — Bővebb felvilágosítást nyújt szívesből a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala Kossuth-utca 31. sz.

BOR!**Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél**

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Eladó méhek.

Nyolc drb. országos méretű kaptár jól betelelt méhekkel eladó **László Dénes** kántor-tanítónál Fenyédén

Czell Frigyes**és Fiai****Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi bérékban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

Szám: 5688—1912

Hirdetmény.

Homoródszentmárton és vidéke tejszövetkezet felszámolásban cég felszámoló bizottsága közölni teszi, hogy a szövetkezet az 1912. évi március hó 23. napján tartott rendes közgyűlésén feloszlását elhatározta.

A szövetkezet felszámoló bizottsága felhívja tehát a szövetkezet hitelezőit, hogy a K. T. 249. §. 2-ik bekezdése értelmében követeléseiket ezen hirdetmény közzétételétől számított hat (hat) hó alatt a szövetkezzel szemben érvényesítsék.

A kir. törvényszék, miniszterkereskedelmi bíróság.

Székelyudvarhely, 1912. évi nov. 11-én.

Gyarmathy Ferenc s. k.

kir. tiszteki bíró.

A kiadmány hitelül:

Szama Albert

kiadó.

Feiner Szeréna hölgy-fodrász és hajmunkakészítő Székelyudvarhelyt, Árpád-utca 7. sz., (Tó-utca sarokház).

Udvarhelyvármegye Nemes Családjai. Szerkesztette: Pálmay József. Ára füzve 16 K. Míg a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadóra Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-öröneli adatokat tartalmaz.

***A székelyek alkotmányának története,**

különösen a XVI. és XVII. században. Irta: Dr. Konnerth János. Némethből fordította. Balásy Dénes fővárosi tanár. Ára 4 K. Rendkívül érdekes, a székelység legsajátabb ügyeit tárgyzó mű, mely 408 oldalas, vas-kos kötetben a székelyek ősfoglalását, a Székely fejlődését, feladatát, kapitányait, a hulló vagy szolgabírókat (székűbörö), a főbírókat, az esküdteket vagy székűböröket, a jegyzőket vagy notáriusokat, a falut vagy községet, a rendeket a Székelyföldön (A három rend, A földölalások, Székely táma, Székely bánja vára 1562, A darabntok, A két első rend helyzete, löfők, A primorok vagy főnépek, Nemések, jobbbágyok, székűbörök), a székelyek hadi szolgálatait, a hadterhek felosztását a rendek között, muszák vagy hadi szemléket, a präsidium vagy határőrséget, a székelyek adózását, az egyenlő megterhelhetettség korszakát 1562-től 1601-ig, a rendes közterhektől való megszabadulás korszakát 1601-től 1657-ig, hadadót, török adót fizetnek a székelyek is, 1657—1601-ig, a székelyek birtok- és örökösödési jogát, a székelyek sóhordási jogát nagy tudással, kitűnő fordításban tárgyalja. Új nyomokon jár. Kiváló forrásmunka, gazdag adatokkal. Kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Névjegyek

az új-év alkalmára már most megrendelendők

Betegh Pál könyvnyomtató-intézetében. — Legna-

gyobb választék. — Legújabb divat szerinti minták.

— Mérsékelt árak. — Pontos kiszolgálás.

Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő-intézet Székelyudvarhelyt